# FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 31 januari 2001 *

I mål T-533/93,

**Edouard Bouma,** Rutten (Nederländerna), företrädd av advokaterna E.H. Pijnacker Hordijk och H.J. Bronkhorst, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

**Europeiska unionens råd,** företrätt av A.-M. Colaert, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

och

**Europeiska gemenskapernas kommission,** företrädd av T. van Rijn, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

* Rättegångsspråk: nederländska.

angående en talan om skadestånd, med tillämpning av artiklarna 178 och 215 andra stycket i EG-fördraget (nu artiklarna 235 EG och 288 andra stycket EG), för den skada sökanden har lidit på grund av att han har varit förhindrad att saluföra mjölk till följd av tillämpningen av rådets förordning (EEG) nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning (EEG) nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 90, s. 13), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EEG) nr 1371/84 av den 16 maj 1984 om tillämpningsföreskrifter för den tilläggsavgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 (EGT L 132, s. 11),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden V. Tiili samt domarna R.M. Moura Ramos och P. Mengozzi,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 17 maj 2000,

följande

## Dom

### Tillämpliga bestämmelser

1 För att minska en överskottsproduktion av mjölk inom gemenskapen antog rådet år 1977 förordning (EEG) nr 1078/77 av den 17 maj 1977 om införande av ett

bidragssystem för avstående från saluförande av mjölk och mjölkprodukter och för omställning av mjölkkobesättningar (EGT L 131, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 8, s. 215). I denna förordning erbjöds producenterna möjlighet att skriftligen åta sig att antingen avstå från att saluföra mjölk eller att under en period av fem år ställa om besättningarna i utbyte mot ett bidrag.

2 Trots att ett stort antal producenter gjorde sådana åtaganden förelåg fortfarande överskottsproduktion år 1983. Rådet antog således förordning (EEG) nr 856/84 av den 31 mars 1984 (EGT L 90, s. 10; svensk specialutgåva, område 3, volym 17, s. 95) om ändring av rådets förordning (EEG) nr 804/68 av den 27 juni 1968 om den gemensamma organisationen av marknaden för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 148, s. 13; svensk specialutgåva, område 3, volym 2, s. 52). I den nya artikel 5c i denna förordning infördes en "tilläggsavgift" för de kvantiteter mjölk som levereras av producenter och överskrider en "referenskvantitet".

3 I rådets förordning (EEG) nr 857/84 av den 31 mars 1984 om allmänna tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 inom sektorn för mjölk och mjölkprodukter (EGT L 90, s. 13) fastställdes en referenskvantitet för varje producent på grundval av den produktion som levererats under ett referensår, nämligen kalenderåret 1981, med möjlighet för medlemsstaterna att välja kalenderåret 1982 eller 1983. Konungariket Nederländerna valde sistnämnda år som referensår.

4 De åtaganden om avstående från saluförande som vissa producenter hade undertecknat i enlighet med förordning nr 1078/77 omfattade de referensår som hade fastställts. Eftersom producenterna inte hade producerat någon mjölk under dessa år, kunde de inte tilldelas någon referenskvantitet och följaktligen inte heller saluföra någon mjölk utan tilläggsavgift.

5 I domar av den 28 april 1988 i mål 120/86, Mulder (REG 1988, s. 2321, nedan kallad domen i målet Mulder I), och i mål 170/86, von Deetzen (REG 1988, s. 2355), ogiltigförklarade domstolen förordning nr 857/84, i dess lydelse enligt

kommissionens förordning (EEG) nr 1371/84 av den 16 maj 1984 om tillämpningsföreskrifter för den avgift som avses i artikel 5c i förordning nr 804/68 (EGT L 132, s. 11), med anledning av att principen om skydd för berättigade förväntningar hade åsidosatts.

6 För att rätta sig efter dessa domar antog rådet förordning (EEG) nr 764/89 av den 20 mars 1989 om ändring av förordning nr 857/84 (EGT L 84, s. 2). Med stöd av denna ändringsförordning erhöll de producenter som skriftligen hade åtagit sig att avstå från saluförande en "särskild" referenskvantitet (även kallad kvot).

7 För att denna särskilda referenskvantitet skulle tilldelas producenterna krävdes att ett flertal villkor var uppfyllda. Vissa av dessa villkor, bland annat vad gällde den tidpunkt då åtagandet om avstående från saluförande löpte ut, ogiltigförklarades av domstolen genom domarna av den 11 december 1990 i mål C-189/89, Spagl (REG 1990, s. I-4539), och i mål C-217/89, Pastätter (REG 1990, s. I-4585).

8 Till följd av dessa domar antog rådet förordning (EEG) nr 1639/91 av den 13 juni 1991 om ändring av förordning nr 857/84 (EGT L 150, s. 35), som upphävde de krav som hade fastställts vara ogiltiga och på så sätt gjorde det möjligt att tilldela de berörda producenterna en särskild referenskvantitet.

9 I dom av den 19 maj 1992 i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen (REG 1992, s. I-3061, svensk specialutgåva, volym 12, s. 55, nedan kallad domen i målet Mulder II), förklarade domstolen att gemenskapen var ansvarig för de skador som vissa mjölkproducenter, vilka hade förhindrats att saluföra sin mjölk till följd av tillämpningen av förordning nr 857/84, hade åsamkats, eftersom de gjort vissa åtaganden enligt förordning nr 1078/77.

10 Med anledning av denna dom offentliggjorde rådet och kommissionen den 5 augusti 1992 meddelande 92/C 198/04 (EGT C 198, s. 4). Efter att ha erinrat om innebörden av domen i målet Mulder II, och i syfte att ge detta avgörande full verkan, uttryckte institutionerna sin avsikt att anta tillämpningsföreskrifter för ersättning till de berörda producenterna.

11 Institutionerna åtog sig att innan dessa föreskrifter antogs avstå från att åberopa den preskription som följer av artikel 43 i EEG-stadgan för domstolen gentemot varje ersättningsberättigad producent. Åtagandet var emellertid underordnat villkoret att rätten till ersättning ännu inte skulle vara preskriberad den dag då meddelandet offentliggjordes eller den dag då producenten hade vänt sig till en av institutionerna.

12 Rådet antog därefter förordning (EEG) nr 2187/93 av den 22 juli 1993 om ett erbjudande om ersättning till vissa producenter av mjölk och mjölkprodukter, vilka tillfälligt har varit förhindrade att utöva sin verksamhet (EGT L 196, s. 6). I förordningen föreskrivs en möjlighet för de producenter för vilka en slutlig referenskvantitet har fastställts att erhålla en schablonmässig ersättning för skada som de lidit i samband med tillämpningen av de bestämmelser som avses i domen i målet Mulder II.

13 I en dom av den 27 januari 2000 i de förenade målen C-104/89 och C-37/90, Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen (REG 2000, s. I-203), beslutade domstolen i fråga om de skadeståndsbelopp som sökandena hade begärt.

## Bakgrund till tvisten

14 Sökanden är mjölkproducent i Nederländerna. Sökandens far åtog sig skriftligen att avstå från saluförande enligt förordning nr 1078/77. Åtagandet upphörde att

gälla den 20 april 1983. Före detta datum överlät han sitt företag till sökanden, som övertog åtagandet att avstå från saluförande.

15 Sökanden återupptog inte mjölkproduktionen då åtagandet upphörde.

16 Sedan förordning nr 1639/91 hade antagits, begärde sökanden att han skulle tilldelas en provisorisk referenskvantitet, vilken han beviljades genom ett beslut av den 28 oktober 1991.

17 Den 22 mars 1993 genomförde Algemene Inspectiedienst (Allmänna kontrollmyndigheten) en inspektion för att kontrollera hur sökanden hade återupptagit sin mjölkproduktion. Till följd av inspektionstjänstens rapport drog den behöriga nederländska myndigheten genom ett beslut av den 4 maj 1993 in den provisoriska referenskvantiteten som hade tilldelats sökanden.

## Förfarandet och parternas yrkanden

18 Sökanden har väckt denna talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 30 september 1993.

19 Förstainstansrätten förklarade genom beslut av den 31 augusti 1994 målet vilande fram till dess att domstolen avkunnat dom i de förenade målen C-104/89 (Mulder m.fl. mot rådet och kommissionen) och C-37/90 (Heinemann mot rådet och kommissionen).

20 Ordföranden på förstainstansrättens fjärde avdelning i utökad sammansättning beslutade den 11 mars 1999, efter att ha hört parterna vid ett informellt sammanträde den 30 september 1998, att förfarandet i målet skulle återupptas.

21 Målet hänsköts genom beslut av den 7 oktober 1999 till en avdelning sammansatt av tre domare.

22 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (fjärde avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Som en processledningsåtgärd uppmanades sökanden att inkomma med vissa handlingar samt att skriftligen besvara en fråga.

23 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens muntliga frågor vid förhandlingen den 17 maj 2000.

24 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— i första hand förplikta gemenskapen att till honom utge ett skadestånd på 376 511 nederländska gulden (NLG) som ersättning för skada som han har lidit under perioden mellan den 1 april 1984 och den dag då han återupptog mjölkproduktionen samt dröjsmålsränta med 8 procent per år från och med den 19 maj 1992,

— i andra hand förplikta gemenskapen att till honom utge ersättning med det belopp som rätten finner skäligt, ett belopp som emellertid inte får understiga 149 032 NLG, vilket motsvarar det belopp som skall utges enligt förordning nr 2187/93, samt dröjsmålsränta med 8 procent per år från och med den 19 maj 1992,

— förplikta gemenskapen att ersätta rättegångskostnaderna.

25 Rådet har yrkat att förstainstansrätten skall

— i första hand delvis avvisa talan och i övrigt lämna talan utan bifall,

— i andra hand bestämma den tidsperiod under vilken sökanden har lidit skada och fastställa en frist på tolv månader räknat från dagen för domens avkunnande inom vilken parterna skall komma överens om skadeståndets storlek,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

26 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— i första hand delvis avvisa talan och i övrigt lämna talan utan bifall,

— i andra hand bestämma att den tidsperiod för vilken skadestånd skall utges börjar den 5 augusti 1987 och slutar den 14 juni 1991 samt fastställa en frist på tolv månader räknat från dagen för domens avkunnande inom vilken parterna skall komma överens om skadeståndets storlek,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättsfrågorna

27 Sökanden har gjort gällande att förutsättningarna för att hålla gemenskapen skadeståndsansvarig för de skador som han har lidit är uppfyllda. Svarandena har hävdat att talan delvis inte kan tas upp till prövning i sak, eftersom rätten till den ersättning som sökanden begär delvis är preskriberad.

28 Innan frågan om preskription prövas, skall det undersökas huruvida gemenskapen kan vara skadeståndsansvarig enligt artikel 215 i EG-fördraget (nu artikel 288 EG) och i så fall fram till vilket datum.

*Parternas argument*

29 Sökanden har inledningsvis uppgivit att han endast begär ersättning för den skada som uppkommit fram till den dag då han kunde återuppta mjölkproduktionen. Den skada som han har lidit till följd av indragningen av hans provisoriska kvot är däremot föremål för talan i det mål som har registrerats vid förstainstansrättens kansli under målnummer T-94/98.

30 Sökanden har gjort gällande att gemenskapen är ansvarig för den skada som han har lidit på grund av att han med stöd av gemenskapslagstiftningen fråntogs sin

kvot från och med 1984 och att denna skada inte upphörde förrän han, sedan förordning nr 1639/91 hade trätt i kraft, tilldelades en provisorisk kvot den 28 oktober 1991. Till stöd för sin talan har han åberopat domen i målet Mulder II.

31 Sökanden har bestridit svarandenas påstående att han inte skulle vara berättigad till skadestånd på grund av att han inte återupptog mjölkproduktionen sedan åtagandet om avstående från saluförande hade upphört. Han har uppgivit att han inte kunde återuppta mjölkproduktionen 1983, eftersom han inte hade tillräckliga ekonomiska resurser för att göra det, och att han under hösten 1983/1984 inte kunde återuppta produktionen på grund av att han saknade foder. Om han hade vetat att bestämmelserna om tilläggsavgifter skulle träda i kraft i april 1984, skulle han omedelbart ha lånat pengar av sin familj och återupptagit mjölkproduktionen 1983. Eftersom han inte kände till detta, beslöt han emellertid av ekonomiska skäl att senarelägga återupptagandet av produktionen.

32 Sökanden har uppgivit att han den 1 april 1984 blev överraskad då bestämmelserna om tilläggsavgifter tillkännagavs och omedelbart trädde i kraft. Han tog omedelbart kontakt med den behöriga nederländska myndigheten, Districtbureauhouder. Denna myndighet gav honom beskedet att de producenter som till följd av ett åtagande enligt förordning nr 1078/77 inte hade levererat någon mjölk under referensåret, allmänt kallade SLOM-producenter, var uteslutna från kvotbestämmelserna och att det vore utsiktslöst för honom att ansöka om en kvot.

33 När förordning nr 764/89 trädde i kraft vände sig sökanden åter till Districtbureauhouder, som upplyste honom om att de producenter vars åtaganden hade upphört att gälla år 1983 fortfarande inte kunde tilldelas någon kvot. Sökanden kunde inte förrän år 1991 begära att han skulle tilldelas en referenskvantitet.

34 Sökanden har i vart fall bestritt svarandenas påstående att de SLOM-producenter vars åtagande att avstå från saluförande upphörde under år 1983 och som inte återupptog mjölkproduktionen före den 1 april 1984 inte kan begära skadestånd.

Det framgår enligt sökanden av domen i det ovannämnda målet Spagl att det stred mot principen om skydd för berättigade förväntningar att införa en tidsgräns, som resulterade i att alla de producenter uteslöts som inte hade levererat mjölk under år 1983 på grund av ett åtagande enligt förordning nr 1078/77. Det är med andra ord rättsstridigt att låta dessa producenter bli lidande för att de inte har föregripit bestämmelser som inte fanns när deras åtagande om avstående från saluförande upphörde och som infördes med retroaktiv verkan. Sökanden har vidare understrukit att domstolen i det ovannämnda målet Spagl inte fäste något avseende vid de skäl sökanden hade haft för att inte återuppta mjölkproduktionen. Det spelade ingen roll om detta var av personliga skäl eller om det berodde på yttre omständigheter.

35 Beträffande svarandenas påstående att sökanden inte uppfyller de kriterier som visar att han hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen och som rätten slog fast i domen i målet Mulder II, har sökanden gjort gällande att de angivna kriterierna inte utgör en uttömmande uppräkning av de faktorer som kan styrka en sådan avsikt.

36 Sökanden har dessutom bestritt kommissionens påstående att han inte ens år 1991, efter att ha tilldelats en provisorisk kvot, hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen och att hans enda syfte var att tilldelas en kvot för att kunna sälja den. Detta argument skall enligt sökanden i vart fall lämnas utan avseende, eftersom han begär ersättning för en skada som han led under en period som föregick indragningen av den provisoriska kvoten.

37 Beträffande beräkningen av skadeståndets storlek har sökanden hävdat att han är berättigad till ett högre skadeståndsbelopp än det som anges för SLOM-producenter i förordning nr 2187/93.

38 Svarandena har gjort gällande att sökandens begäran saknar grund.

*Förstainstansrättens bedömning*

39 Gemenskapens utomobligatoriska ansvar enligt artikel 215 andra stycket i fördraget för skada som orsakas av institutionerna förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det agerande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan agerandet och den åberopade skadan (domstolens dom av den 17 december 1981 i de förenade målen 197/80—200/80, 243/80, 245/80 och 247/80, Ludwigshafener Walzmühle m.fl. mot rådet och kommissionen, REG 1981, s. 3211, punkt 18, och förstainstansrättens dom av den 13 december 1995 i de förenade målen T-481/93 och T-484/93, Exporteurs in Levende Varkens m.fl. mot kommissionen, REG 1995, s. II-2941, punkt 80).

40 Vad beträffar situationen för mjölkproducenter som skriftligen har åtagit sig att avstå från saluförande, omfattar gemenskapens ansvar varje producent som lidit en skada på grund av att han har varit förhindrad att leverera mjölk till följd av tillämpningen av förordning nr 857/84 (domen i målet Mulder II, punkt 22). Detta ansvar är grundat på åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar.

41 Principen om skydd för berättigade förväntningar kan emellertid göras gällande mot gemenskapsrättsliga bestämmelser endast i den mån gemenskapen själv tidigare har skapat en situation som kan ge upphov till en berättigad förväntning (domstolens dom av den 10 januari 1992 i mål C-177/90, Kühn, REG 1992, s. I-35, punkt 14).

42 Sålunda har producenter, som genom en åtgärd av gemenskapen har uppmuntrats att för en begränsad tid, i det allmännas intresse och mot bidrag ställa in sin mjölkproduktion, rätt att förvänta sig att de, efter det att deras åtagande har löpt ut, inte åläggs restriktioner som specifikt drabbar dem av den anledningen att de utnyttjat de möjligheter som gemenskapslagstiftningen erbjudit (domarna i målet Mulder I, punkt 24, och i det ovannämnda målet von Deetzen, punkt 13). Å andra sidan hindrar principen om skydd för berättigade förväntningar inte att en producent inom ramen för ett system med tilläggsavgifter åläggs vissa restriktioner på grund av att han, till följd av ett beslut som han har tagit frivilligt och utan att ha uppmuntrats genom en gemenskapsåtgärd, inte har salufört någon

mjölk eller endast har salufört mjölk i en begränsad mängd under en bestämd period som har infallit innan nämnda system trädde i kraft (domen i det ovannämnda målet Kühn, punkt 15).

43 Det framgår vidare av domen i det ovannämnda målet Spagl att gemenskapen inte utan att åsidosätta principen om skydd för berättigade förväntningar automatiskt kan vägra att ge kvoter till alla producenter vars åtaganden om avstående från saluförande eller omställning löpte ut år 1983, särskilt inte till dem som i likhet med Spagl hade varit förhindrade att återuppta mjölkproduktionen av skäl som var knutna till deras åtaganden. I punkt 13 i denna dom uttalade domstolen sålunda följande.

"Gemenskapslagstiftaren har med giltig verkan kunnat fastställa ett gränsdatum, knutet till utgången av de berördas period för avstående eller omställning, i syfte att utesluta de producenter som inte har levererat någon mjölk under hela eller delar av referensåret i fråga, av skäl som inte är knutna till ett åtagande om avstående eller omställning, från att omfattas [av bestämmelserna om tilldelning av en särskild referenskvantitet]. Å andra sidan hindrar principen om skydd för berättigade förväntningar, såsom denna har tolkats i den praxis som har redogjorts för ovan, att en sådan datumgräns fastställs på så sätt att den även utesluter de producenter vars underlåtenhet att leverera mjölk under hela eller delar av referensåret beror på ett åtagande enligt förordning nr 1078/77 från att omfattas av [nämnda bestämmelser]."

44 I motsats till vad sökanden hävdar måste denna dom ses i ljuset av de sakomständigheter som gav upphov till tvisten i den nationella domstolen. Spagl var en jordbrukare som då hans åtagande den 31 mars 1983 löpte ut inte omedelbart hade möjlighet att återuppta mjölkproduktionen, eftersom han saknade det kapital som behövdes för att åter bygga upp en mjölkkobesättning. I stället köpte han kvigor som han själv födde upp för att återuppta produktionen med tolv kor i maj eller juni 1984 (se generaladvokaten Jacobs förslag till avgörande i det ovannämnda målet Spagl, REG 1990, s. I-4554, punkt 2). Det framgår vidare av förhandlingsrapporten att sökanden under mjölkproduktionsavbrottet hade företagit underhållsarbeten på byggnader och maskiner som användes för nämnda produktion (REG 1990, s. I-4541, punkt I 2).

45 Det är således rimligt att av denna dom dra den slutsatsen att de producenter vars åtagande upphörde år 1983 kan vinna framgång med en skadeståndstalan på grund av åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar endast om de kan visa att deras skäl för att inte återuppta mjölkproduktionen under referensåret är knutna till att de under en viss period hade upphört med produktionen och att de av organisatoriska skäl inte kunde återuppta produktionen omedelbart.

46 Vidare framgår av domen i målet Mulder II, närmare bestämt punkt 23, att gemenskapen endast kan bli skadeståndsansvarig om producenterna klart visar att de hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen då deras åtagande att avstå från saluförande löpte ut. För att SLOM-producenterna skall ha rätt till skadestånd på grund av den rättsstridighet som medförde att de förordningar som orsakade deras situation ogiltigförklarades, måste producenterna nämligen ha varit förhindrade att återuppta mjölkproduktionen. Detta innebär att de producenter vars åtagande upphörde att gälla innan förordning nr 857/84 trädde i kraft måste ha återupptagit produktionen eller i vart fall vidtagit åtgärder i detta syfte, till exempel ha genomfört investeringar eller reparationsarbeten eller underhållit den utrustning som behövs för sådan produktion (se generaladvokaten Van Gervens förslag till avgörande i målet Mulder II, REG 1992, s. I-3094, punkt 30).

47 Om en producent inte visar att han hade en sådan avsikt, kan han inte hävda att han har haft rätt att förvänta sig att han när som helst i framtiden skulle kunna återuppta mjölkproduktionen. Under sådana omständigheter skiljer sig inte producentens ställning från ställningen för andra ekonomiska aktörer som inte producerade mjölk och som efter det att bestämmelserna om mjölkkvoter infördes år 1984 är förhindrade att uppta en sådan produktion. Det framgår nämligen av fast rättspraxis att ekonomiska aktörer som är verksamma på ett område med en gemensam marknadsorganisation, vars målsättning medför en fortlöpande anpassning till förändringarna i den ekonomiska situationen, inte har någon berättigad förväntning på att de inte kommer att underkastas inskränkningar som följer av eventuella marknadspolitiska eller strukturpolitiska bestämmelser (se för ett liknande resonemang domstolens domar av den 17 juni 1987 i de förenade målen 424/85 och 425/85, Frico m.fl., REG 1987, s. 2755, punkt 33, Mulder I, punkt 23, samt i det ovannämnda målet von Deetzen, punkt 12).

48 Eftersom sökanden inte återupptog mjölkproduktionen under perioden mellan den 20 april 1983, då hans åtagande att avstå från saluförande upphörde, och den 1 april 1984, då kvotbestämmelserna trädde i kraft, måste han för att hans skadeståndstalan skall kunna vinna bifall visa att han hade för avsikt att återuppta produktionen då hans åtagande att avstå från saluförande upphörde att gälla och att han hindrades från att göra det på grund av att förordning nr 857/84 trädde i kraft.

49 Det framgår emellertid för det första att sökanden inte hade återupptagit sin mjölkproduktion vid den tidpunkt då mjölkkvotsbestämmelserna trädde i kraft, trots att hans åtagande att avstå från saluförande hade upphört mer än elva månader före denna tidpunkt. Vidare har sökanden inte företett någon bevisning för att styrka att han kontaktade de nationella myndigheterna för att erhålla en referenskvantitet år 1984 då mjölkkvotstbestämmelserna trädde i kraft. Slutligen har han inte visat att han vidtog några andra åtgärder som styrker att han hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen då hans åtagande upphörde. Rätten finner härvidlag att kvitton på inköp av gräsfrö, vilka delvis är daterade i augusti 1983, inte räcker för att bevisa en sådan avsikt.

50 Dessutom har sökanden, i motsats till vad han själv har hävdat, inte rätt till utomobligatoriskt skadestånd av gemenskapen på grund av att han erhöll en provisorisk referenskvantitet när förordning nr 1639/91 trädde i kraft.

51 I detta hänseende erinrar rätten om att tilldelningen av kvoter bestämdes genom rådets och kommissionens förordningar vars syfte var att komma till rätta med en situation som hade orsakats av en tidigare antagen rättsstridig rättsakt. För att försäkra sig om att kvoterna skulle gagna dem som verkligen hade för avsikt att producera mjölk och för att undvika att producenter skulle ansöka om kvoter endast för att dra ekonomiska fördelar av detta, förenade lagstiftaren tilldelningen av kvoterna med en rad villkor.

52 Även om en producent inte har tilldelats någon kvot på grund av att han då ansökan gjordes inte uppfyllde de villkor som hade uppställts i den gemenskapslagstiftning som införts för att kompensera för det faktum att förordning nr 857/84 var ogiltig, kan han vid den tidpunkt då hans åtagande upphörde ha haft en berättigad förväntning på att det var möjligt att återuppta mjölkproduktionen och därför ha rätt till skadestånd på de villkor som anges i domen i målet Mulder II. Å andra sidan är det även möjligt att producenter då deras åtagande upphörde inte ville återuppta mjölkproduktionen och tilldelades en referenskvantitet några år senare i den mån de vid denna tidpunkt uppfyllde villkoren.

53 Det faktum att sökanden senare erhöll en provisorisk referenskvantitet bevisar således inte i sig att han hade för avsikt att återuppta mjölkproduktionen då hans åtagande att avstå från saluförande upphörde.

54 Härav följer att gemenskapen inte kan vara skadeståndsansvarig gentemot sökanden på grund av tillämpningen av förordning nr 857/84. Det är således inte nödvändigt att pröva om de övriga villkoren för ansvar är uppfyllda.

55 Frågan om preskription behöver följaktligen inte heller prövas.

56 Av allt som har anförts ovan följer att talan skall ogillas.

## Rättegångskostnader

57 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Rådet och kommissionen har yrkat att sökanden skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet, skall rådets och kommissionens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

1) **Talan ogillas.**

2) **Sökanden skall ersätta rättegångskostnaderna.**

Tiili Moura Ramos Mengozzi

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 31 januari 2001

H. Jung
Justitiesekreterare

P. Mengozzi
Ordförande